

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.569/2021/7.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke

Dr. Harangozó Attila, előadó bíró

Dr. Bartkó Levente, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. november 23.

Az ügy tárgya: kifosztás büntette

Terhelt:

Első fok: Pesti Központi Kerületi Bíróság, 12.B.21.062/2019/3., ítélet, tárgyalás,

2019. október 4.

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 29.Bf.11933/2019/23. ítélet, tanácsülés,

2020. szeptember 18.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a kifosztás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 29.Bf.11933/2019/23. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

A terhelttel szemben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2019. október 4-én meghozott 12.B.21.062/2019/3. számú ítéletével – amely a Fővárosi Törvényszék 29.Bf.11933/2019/23. ítélete folytán 2020. szeptember 18-án emelkedett jogerőre – kiszabott, majd fogamatba vett szabadságvesztés büntetés végrehajtását megszünteti, és a terhelt letartóztatását a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásban a fellebbezések elbírálásának előkészítése során hozandó határozatáig – de legfeljebb a nem jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés tartamáig – elrendeli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

[1] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2019. október 4-én meghozott 12.B.21.062/2019/3. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki kifosztás büntetében [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont], ezért őt – mint visszaesőt – 1 év börtön fokozatú szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztésből legkorábban a szabadságvesztés 3/4 részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött időnek a kiszabott szabadságvesztésbe történő beszámításáról, valamint az eljárás során felmerült bűnügyi költségről.

[2] Az ügyészi fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Törvényszék a 2020. szeptember 18-án meghozott 29.Bf.11933/2019/23. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét akként

változtatta meg, hogy a szabadságvesztés tartamát 1 év 10 hónapra súlyosította, a büntetést mint különös visszaesővel szemben tekintetette kiszabottnak, valamint megállapította, hogy a terhelt előzetes letartóztatásának befejező napja 2019. október 4. napja. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt – a 2021. április 13-i keltezésű beadványában – nyújtott be felülvizsgálati indítványt, tartalma szerint a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában írt felülvizsgálati okra alapítva.

[4] Indokai szerint az elsőfokú eljárásban hibásan került feltüntetésre a tényleges tartózkodási helyének pontos címe, emiatt nem kapott idézést a másodfokú eljárásban, ezért nem tudott megjelenni, ezáltal megfosztották a védekezéshez való jogától.

[5] Mindezekre tekintettel kérte a másodfokú határozat hatályon kívül helyezését, valamint azt, hogy a másodfokú bíróság tűzzön ki tárgyalást, amelyen részt kíván venni.

[6] A Legfőbb Ügyészség a BF. 691/2021/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[7] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet tanácsülésen történő elbírálásnak a Be.-ben meghatározott esetekben az a feltétele, hogy az ügyész, a vádlott és a védő sem indítványozta a fellebbezés nyilvános ülésen vagy tárgyaláson történő elbírálását. A tanácsülés megtarthatóságának feltételei konjunktívák – együtt érvényesülők –, egyenértékűek és önmagukban is feltétlenek. A másodfokú bíróságnak, amennyiben a tanácsülésen történő felülbírálat akárcsak egyetlen feltétele is hiányzik, nyilvános ülést kell tartania.

[8] Utalt arra, miszerint nem kétséges, hogy a másodfokú nyilvános ülés megtartása a terhelt szabályszerű idézésének hiányában feltétlen eljárási szabálysértés, ami nemcsak harmadfokú eljárásban, de felülvizsgálati eljárásban is maga után vonja a büntetőeljárási törvényben előírt jogkövetkezményt (BH 2013.209., BH 2013.33.).

[9] Kifejtette, hogy a törvényi előfeltételek hiányában tartott tanácsülésen való felülbírálat feltétlen eljárási szabályt sért, mert ekkor a másodfokú bíróság eljárása egy tekintet alá esik azzal, mint amikor olyan személy távollétében tartottak tárgyalást vagy nyilvános ülést, akinek részvétele a törvény értelmében kötelező (BH 2018.40.). Jelezte, hogy erre a következtetésre jutott az ítélkezési gyakorlat, amikor a tanácsülés tartásának előfeltételei közül hiányzott a tényállás megalapozottsága (Bfv.II.1199/2013/10.), amikor nyilvános ülés vagy tárgyalás tartása iránti kérelmet terjesztett elő az arra jogosult (BH 2016.274., BH 2014.333., Bfv.II.207/2014/5.), vagy amikor a tanácsülésről értesítés szabályszerűsége volt kérdéses (Bfv.II.1337/2016/6.).

[10] Mindezek a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 82. §-a alapján ugyanúgy irányadónak tekintendők.

[11] A Legfőbb Ügyészség szerint a bírósági iratok alapján rögzíthető, hogy a terhelt az elsőfokú bírósági tárgyaláson nem adott meg a bejelentett lakóhelyétől különböző tartózkodási helyet, hanem még a nyomozás során nyilatkozott tartózkodási helyről. Megállapítható egyúttal, hogy a másodfokú bíróság a terheltnek eredménytelenül – „nem kereste” jellel visszaérkezve – küldött értesítést a bejelentett lakóhelyére és megadott tartózkodási helyére, valamint a Rendőrkapitánysággal ellenőriztette a terhelt által közölt tartózkodási helyet, ahol azonban a terhelt már nem lakott, mert onnan fél évvel korábban elköltözött, azonban a Be. 39. § (3) bekezdés b) pontjában foglalt kötelezettsége ellenére a tényleges tartózkodási helyének megváltozását az eljáró bírósággal elmulasztotta közölni. A másodfokú bíróság ezen kívül intézkedett a terhelt által a vele szemben legutóbbi rendőri intézkedés során megadott tartózkodási hely ellenőrzéséről, majd az értesítés hirdetményi kézbesítéséről is.

[12] Az ügyészség szerint megállapítható tehát, hogy a másodfokú tanácsülésről a terhelt értesítése szabályszerűen megtörtént, így annak megtartására és a tanácsülésen elbírálásra törvényesen került sor, ezért a másodfokú bíróság a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti abszolút eljárási szabálysértést nem követte el, tehát a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati ok sem valósult meg.

[13] Megjegyezte az ügyészség, hogy mivel az elérhetlenné vált terhelt felkutatása érdekében tett intézkedések nem vezettek eredményre, és a bűncselekmény tárgyi súlya azt indokolta, ezért a Be. CI. Fejezete szerinti távollévő terhelttel szembeni eljárás szabályaira történő áttérésnek lehetett volna helye, melynek elmulasztása azonban nem tartozik a Be. 649. § (2) bekezdésében felsorolt eljárási szabálysértések közé, ezáltal pedig felülvizsgálatot sem alapol meg. A terhelt távollétében folyó külön eljárásban is szükséges a terhelt szabályszerű értesítése, amely az iratok alapján az utolsó ismert tartózkodási helye tekintetében megtörtént.

[14] Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a Kúria a jogerős határozatot hatályában tartsa fenn.

III.

[15] A felülvizsgálati indítvány a következők szerint alapos.

[16] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[17] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. E törvényhely d) pontja szerint pedig eljárási szabálysértés – és ekként felülvizsgálati ok –, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[18] A felülvizsgálati indítványnak a terhelt jelenléthez fűződő jogát érintő tartalma szerint a terhelt a másodfokú tanácsulésről nem értesült, így a másodfokú eljárásban nem vehetett részt.

[19] A Kúria a terhelt tárgyalás, illetve nyilvános ülés tartására irányuló indítványtételi, és az indítvány alapján kitűzött eljárási cselekményen gyakorolható jelenléti jogával kapcsolatban az alábbiakra mutat rá.

[20] Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (1) bekezdésének deklarációja szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el (tisztességes eljáráshoz való jog).

[21] A Be. az Alaptörvényben deklarált, a tisztességes eljáráshoz való jog keretében érvényesülő tárgyaláshoz való jogból kiindulva rendezi a terhelt jelenlétének kérdését. Ennek során egyfelől széles körben biztosítja annak a lehetőségét, hogy a terhelt a vádemelést követően a tárgyaláson, illetve másod- és harmadfokú eljárásban a nyilvános ülésen való jelenlét jogával éljen, másrészt elismeri, hogy e jogról bármely ügyben lemondjon, feltéve, hogy a bizonyításhoz vagy az eljárási cselekményhez nincs szükség a személyes jelenlétére, és a megfelelő garanciák – elsősorban a védő közreműködése – is érvényesülnek. Ennek megfelelően a bíróságnak a terhelt számára a saját ügyében, a jelenlét tekintetében érvényesülő rendelkezési jogát garantálnia kell.

[22] A Be. 598. § (2) bekezdése szerint a másodfokú bíróság tanácsulésen határoz, ha az ítélet ellen a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést és a tényállás megalapozott, vagy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontján alapszik, és nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését az ügyészség, a vádlott, a védő vagy a fellebbező nem indítványozza.

[23] A Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja kimondja, hogy fellebbezésnek kizárólag a kiszabott büntetés vagy az alkalmazott intézkedés neve és mértéke vagy tartama ellen is helye van.

[24] A Be. 598. § (4) bekezdése előírja, hogy a tanács elnöke a Be. 598. § (2) bekezdés szerinti esetben az ügyészséget, a vádlottat, a védőt és a fellebbezőt értesíti a tanácsulés kitűzéséről, a tanács összetételéről, a tanácsulés időpontjáról, és tájékoztatja arról, hogy nyolc napon belül a más által bejelentett fellebbezésre, indítványra vagy nyilatkozatra észrevételeket tehetnek.

[25] Ezzel összefüggésben a Be. 598. § (5) bekezdés akként rendelkezik, hogy ha a tanács elnöke a Be. 598. § (2) bekezdésben meghatározott esetben hivatalból nem tűzött ki nyilvános ülést vagy tárgyalást, a Be. 598. § (4) bekezdés szerinti tájékoztatás kiterjed arra is, hogy az észrevétel előterjesztésére rendelkezésre álló határidő alatt nyilvános ülés, vagy tárgyalás kitűzése indítványozható. A törvény kimondja, hogy a határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

[26] A másodfokú eljárásban megtartott tanácsülés időpontjában – 2020. szeptember 18. napján – hatályban volt – és jelenleg is hatályos – a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 211. § (1) bekezdése szerint, ha a másodfokú bíróságnak a fellebbezés elintézésére a Be. 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülést kell tartania, azonban az elbíráláshoz szükséges adatok a fellebbezéssel érintettek írásbeli nyilatkozata alapján beszerezhetők, az ehhez szükséges intézkedéseket a tanács elnöke teszi meg.

[27] A Be. 599. § (2) bekezdés ehhez kapcsolódóan kimondja, hogy a Be. 599. § (1) bekezdésben meghatározott esetben, ha a beszerzett adatok alapján tárgyalás tartása nem szükséges, vagy ha a rendelkezésre álló adatok alapján az ügy tanácsülésen való elbírálásának nincs akadálya és a vádlott, védő, ügyész vagy a fellebbező a nyilvános ülés kitűzését nem indítványozza, a másodfokú bíróság a fellebbezésről tanácsülésen dönt. A Be. 599. § (6) bekezdés akként rendelkezik, hogy az ügyészség, a vádlott, a védő és a fellebbező a Be. 598. § (4) bekezdése szerinti észrevételt tizenöt napon belül teheti meg.

[28] Megállapítható, hogy a Be. 598. § (2) bekezdésében – a tanácsülés megtarthatóságát illetően – meghatározott feltételek közül az első kettő vagylagos [a tényállás megalapozott, vagy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag az 583. § (3) bekezdés a) pontján alapszik], míg a harmadik (a nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését az ügyészség, a vádlott, a védő vagy a fellebbező nem indítványozza) ezekhez kapcsolódóan konjunktív, azaz a harmadik feltétel hiányában a fellebbezés nem bírálható el tanácsülésen annak ellenére, ha az első két feltétel valamelyike teljesült.

[29] A másodfokú tanácsülés időpontjában hatályos átmeneti szabályozás – a 2020. évi LVIII. törvény 211. § (1) bekezdésének rendelkezései – esetében megállapítható, hogy a másodfokú bíróságnak a tanácsülésről szóló értesítési kötelezettségét, illetve az arra jogosultnak a tárgyalás vagy a nyilvános ülés tartása iránti indítványozási jogát nem érinti, így azok esetében a Be. 598. § (2) és (4) bekezdésében írt rendelkezések változatlanul alkalmazandók.

[30] Megjegyzi a Kúria, hogy az ügyész által hivatkozott 74/2020. (III. 31.) Korm. rendeletet a veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 282/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet 2020. június 18. napjával hatályon kívül helyezte, ezért a 2018. szeptember 18-án megtartott tanácsülésen hozott ügydöntő határozat esetében nem lehet alkalmazható jogszabálynak tekinteni.

[31] Jelen ügyben az iratokból az alábbiak állapíthatók meg.

– A Fővárosi Főügyészség a Bfel.6208/2019/1. számú átiratában a terhelt terhére a kizárólag a fő- és mellékbüntetés súlyosítása érdekében bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta. Az átiratában kifejtette, hogy a fellebbezés elbírálására – figyelemmel a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontjára, valamint a Be. 590. § (3) bekezdésére – a Be. 598. § (2) bekezdés II. fordulata alapján tanácsülésen kerülhet sor, nyilvános ülés, illetve tárgyalás kitűzését nem látta indokoltnak. Az ügyész jelezte, hogy nyilvános ülés kitűzése esetén azon nem kíván részt venni.

– A másodfokú bíróság tanácselnöke a 2019. november 26-án kelt 3. sorszámú intézkedéssel 2020. február 4. napjára tanácsulást tűzött ki, melyről a terheltet és a védőt a B-29 számon rendszeresített „Vádlott, védő, fellebbező értesítése másodfokú tanácsülésről” megnevezésű – a jelen ügy adatainak megfelelően kitöltött – nyomtatvánnyal rendelte értesíteni. A nyomtatvány hátoldalán lévő „Tájékoztató” – az értesített kötelezettségeiről és jogairól szóló ismertetőjében – tartalmazza a Be. 598. § (4) és (5) bekezdésében foglaltakat. Eszerint a vádlottként vagy védőként értesített személy nyolc napon belül kérheti az ügy nyilvános ülésen vagy tárgyaláson való elbírálását, továbbá azt is, hogy a nyolc napos határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

– A másodfokú bíróság az értesítést a terhelt állandó lakóhelyként bejelentett címére adta ki, mely címet az elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített a bíróság, és ennek megfelelően az elsőfokú ítélet is a terhelt lakcímeként rögzítette.

– A terhelt értesítésének tértivevénye „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza, ezért a tanács elnöke a 2020. január 7-én kelt 4. sorszám alatti intézkedésével az értesítést a terhelt által a szabadításakor közölt tartózkodási helyére rendelte kiadni. A terhelt értesítésének tértivevénye „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza.

– A tanács elnöke a 2020. január 29-én kelt 5. sorszámú intézkedésével a tanácsülés határnapiját – a bíróság működésében felmerülő objektív okra tekintettel – beállította, és rögzítette, hogy a bíróság új határnapot hivatalból fog kitűzni. A beállításról az idézeteket – helyesen értesítettek – tájékoztatni rendelte, mely a védő tekintetében, az erről készült hivatalos feljegyzés szerint, megtörtént.

– A tanács elnöke a 2020. február 6-án kelt 6. sorszámú intézkedésével a tanácsülés határnapiját 2020. március 24-re tűzte ki, a terhelt értesítésének tértivevénye az állandó címről, illetve a tartózkodási helyéről „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza.

– A 2020. március 16-án kelt 8. sorszámú intézkedésével a tanács elnöke a tanácsülés 2020. március 24-re kitűzött határnapiját beállította, és új határnapul 2020. szeptember 18-át tűzte ki, amelyről az értesítéseket a 6. sorszámú intézkedés szerint rendelte kiadni az értesítettek részére. A terhelt értesítésének tértivevénye az állandó címről, illetve a tartózkodási helyéről „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza.

– A terhelt tekintetében sikertelen kézbesítés miatt a tanács elnöke a 2020. április 27-én kelt 9. sorszámú intézkedéssel a terheltre lakcímközlést, valamint a büntetés-végrehajtási nyilvántartás adatainak beszerzését rendelte el a lakó-, tartózkodási, illetve a fogvatartási

helyének megállapítása érdekében. A 9-I. sorszám alatt készült hivatalos feljegyzés szerint a terhelt nem volt büntetés-végrehajtási intézetben.

– A tanács elnöke a 2020. május 5-én kelt 10. sorszámú intézkedésével megkereste a Kisvárdai Rendőrkapitányságot azzal, hogy a terhelt bejelentett lakcímén, illetve a Rendőrkapitányságot, hogy a tartózkodási helyéről megjelölt címen tartózkodik-e.

– A Rendőrkapitányság 2020. május 25-én kelt átiratában tájékoztatta a bíróságot, hogy a terhelt a megadott címen nem lakik. Az átirat szerint a helyszíni ellenőrzés során az ott lakó tanú elmondta, hogy ismeri a keresett személyt, aki korábban a megadott címen lakott, azonban onnan legalább fél éve ismeretlen helyre költözött, azóta nem látta, így a terhelt tartózkodási helyéről semmilyen adattal nem tudott szolgálni.

– A Rendőrkapitányság a 2020. június 2-án kelt átiratában arról tájékoztatta a bíróságot, hogy a terhelt a címen nem tartózkodik, és a pontos tartózkodási helyét nem tudták megállapítani. Az átirat szerint az ügyben végrehajtott adatgyűjtés során megállapítást nyert, hogy a terhelt a megadott címről már több éve elköltözött, az ezen a címen lévő lakóépület részben elbontásra került, az lakhatásra alkalmatlan. A terheltnek községben élő rokona, hozzátartozója nincs, és olyan személyt sem sikerült felkutatniuk, akivel bármilyen formában tartaná a kapcsolatot. A rendőrség az átiratban kitért arra, hogy a Robotzsaru Neo rendszer keresési felületén végzett ellenőrzés során megállapítást nyert, miszerint a terhelttel szemben 2018-2019. években több alkalommal került sor rendőri intézkedésre több helyszínen is, így 2020. május 12-én. Az intézkedés során a terhelttel szemben figyelmeztetést alkalmaztak a kijárási korlátozás megszegése miatt. A rendőri intézkedés alkalmával a terhelt adta meg lakóhelyét.

– A tanács elnöke a 2020. június 8-án kelt 14. sorszámú intézkedésével elrendelte, hogy a tanácsulésről szóló értesítést a terhelt részére hirdetményi úton kézbesítsék, valamint megkeresni rendelte a Rendőrkapitányságot azzal, hogy a terhelt a címen tartózkodik-e.

– A 2020. június 24-én kelt 15. sorszám alatti intézkedésével a törvényszék ismételten megkereste a Rendőrkapitányságot a terhelt tartózkodási helyének megállapítása érdekében.

– A Rendőrkapitányság 2020. július 7-én kelt átirata szerint a terhelt a megadott lakcímen nem lakik. A címen SPAR áruház és egyéb üzlet található. A terheltet a megkérdezett dolgozók nem ismerték, ott senki sem tartózkodott lakhatási céllal.

– A 2020. szeptember 11-én kelt 21. sorszámú intézkedésével a tanács elnöke elrendelte a terhelt telefonon történő értesítését az általa a nyomozás során megadott hívószámon, illetve ismételten a büntetés-végrehajtási nyilvántartás adatainak beszerzését rendelte el a terhelt esetleges fogvatartási helyének megállapítása érdekében. Az ugyanezen sorszám alatt készült hivatalos feljegyzés szerint a terhelt a megadott hívószámon nem volt elérhető.

– A tanács elnöke a 2020. szeptember 18-án kelt 22. sorszámú intézkedésével újabb adatközlést kért a terhelt büntetés-végrehajtási nyilvántartásban vezetett adatairól az esetleges fogvatartási helyének megállapítása érdekében. Az ugyanezen sorszám alatt készült hivatalos feljegyzés szerint a terhelt azon a napon nem volt büntetés-végrehajtási intézetben.

[32] Mindezekből – vagyis a terhelt felkutatására tett intézkedésekből, azok eredménytelenségéből, a hirdetményi kézbesítési szabálya alkalmazásából – egyértelmű, hogy maga a másodfokú bíróság is arra a meggyőződésre jutott, hogy a terhelt elérhetetlenné vált.

[33] A törvényszék ennek ellenére 2020. szeptember 18-án tanácsulést tartott, melyen az elsőfokú ítéletet felülbírálvá ügydöntő határozatot hozott. A másodfokú eljárás formájával kapcsolatosan annyit rögzített, hogy az ügyet a Be. 598. § (2) bekezdése alapján bírálta el tanácsulésen.

[34] A másodfokú eljárásban a terhelt elérhetetlenné vált az utolsó bejelentett lakcímén, illetve az elsőfokú ítéletet követően foganatosított szabadításakor általa közölt tartózkodási helyén nem volt elérhető, más tartózkodási helyet a tekintetében pedig nem lehetett megállapítani.

[35] A hivatkozott tényekből következően a másodfokú eljárásban nem történt meg a terhelt szabályszerű értesítése – a Be. 747. §-ában foglaltakat figyelmen kívül hagyó hirdetményi kézbesítés elrendelésével sem –, így nem tekinthető szabályszerűnek a nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzése indítványozásának lehetőségére és határidejére vonatkozó tájékoztatás sem. Emiatt annak jogkövetkezményei nem alkalmazhatók.

[36] Amennyiben a fellebbezés tanácsulésen való elbírálásának nem volt helye, mert annak feltételei nem álltak fenn, azt úgy kell tekinteni, mintha a másodfokú bíróság nyilvános ülésen bírálta volna el az ügyet a terhelt részvétele nélkül (BH 2016.274., BH 2014.333.).

[37] A Be. 428. § (1) bekezdése szerint a terhelt jelenléte a tárgyaláson kötelező, ha a tárgyaláson való jelenlét jogáról a Be. 430. § (1) bekezdése szerint nem mondott le vagy a bíróság kötelezi a tárgyaláson való jelenlétre. A Be. 425. § (3) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a nyilvános ülésre a Be.-ben megállapított eltérésekkel a tárgyalásra vonatkozó rendelkezések az irányadók. A Be. 599. § (5) bekezdésének a másodfokú bíróság tanácsulése időpontjában hatályos szövege szerint a fellebbezés a szabályszerűen idézett vádlott távollétében akkor is elbírálható, ha a nyilvános ülés eredményeként megállapítható, hogy a meghallgatása nem szükséges.

[38] A fentiek összevetéséből az tűnik ki, hogy a nyilvános ülésen a terhelt részvétele kötelező, ha a jelenlét jogáról nem mondott le vagy a bíróság kötelezi a jelenlétre. A nyilvános ülés távollétében való megtartásának pedig objektív előfeltétele a terhelt szabályszerű idézése (BH 2018.73., BH 2018.6., BH 2016.137., BH 2015.152., BH 2013.333.). Jelen ügyben a terhelt értesítésére – törvényi feltételek hiányában megtartott – a tanácsulésre értelemszerűen nem került sor.

[39] Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a terhelt a tárgyalás, illetve másodlagosan a nyilvános ülés megtartására irányuló indítványtételi jogát nem gyakorolhatta, így a szabályszerű értesítése nélkül való elbírálással a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltétlen eljárási szabálysértés megvalósult.

[40] Megjegyzi a Kúria a következőket.

[41] A Be. 747. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a büntetőeljárás lefolytatásának nem akadálya az, hogy a terhelt elérhetetlenné vált.

[42] A Be. 747. § (3) bekezdés ehhez kapcsolódóan kimondja, hogy a vádemelést követően a bíróság eljárásának akkor van helye, ha

a) a terhelt az eljárás során elszökött, elrejtőzött, vagy megalapozottan feltehető, hogy a büntetőeljárás elkerülése érdekében más módon elérhetetlenné vált,

b) a terhelt felkutatása érdekében tett intézkedések észszerű időn belül nem vezettek eredményre, és

c) azt a bűncselekmény tárgyi súlya vagy az ügy megítélése indokolja.

[43] A Be. 747. § (4) bekezdése szerint a Be. 747. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott feltétel akkor állapítható meg, ha

a) a terhelt felkutatása érdekében bizonyítás felvételére, adatszerző tevékenység folytatására, vagy – ha annak feltételei fennállnak – leplezett eszközök alkalmazására került sor,

b) a bíróság körözést, vagy – ha annak feltételei fennállnak – elfogatóparancsot bocsátott ki, és

c) a körözés vagy az elfogatóparancs a kibocsátásától számított tizenöt napon belül nem vezetett eredményre.

[44] Mindezekhez kapcsolódóan a Be. 747. § (5) bekezdés akként rendelkezik, hogy ha a távollévő terhelttel szembeni eljárás lefolytatásának feltételei nem állnak fenn, a bíróság vagy az ügyészség az eljárást felfüggeszti.

A Be. 488. § (1) bekezdés a) pontja szerint a bíróság felfüggesztheti az eljárást, ha a vádlott ismeretlen helyen tartózkodik.

Ezzel összefüggésben a Be. 597. § (3) bekezdése kimondja, hogy a másodfokú bíróság az eljárást tanácsulésen felfüggesztheti a Be. 488. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott okokból.

[45] Az elérhetetlenné vált terhelt esetén a Be. 747. § (3) bekezdése három feltételt határoz meg, amelyeknek egyidejű teljesülése szükséges a Be. CI. Fejezetében szabályozott külön eljárásra való áttéréshez.

[46] A Be. 747. § (4) bekezdése azokat a további feltételeket rögzíti, amelyek együttes fennállása a Be. 747. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott feltételek megállapíthatóságát lehetővé teszik.

[47] Mindezekből az következik, hogy ha a terhelttel szembeni eljárást a Be. CI. Fejezete szerinti külön eljárás szabályai nem lehet lefolytatni, úgy az elérhetetlenné vált terhelt tekintetében a törvény – a Be. 747. § (5) bekezdésében – annak felfüggesztéséről rendelkezik.

[48] A másodfokú eljárásban a törvényszéknek tehát vizsgálnia kellett volna, hogy az elérhetetlenné vált – távollévő – terhelttel szemben helye lehet-e a Be. CI. Fejezete szerinti külön eljárásnak, azonban ezt elmulasztotta, ezzel kapcsolatosan nem tett intézkedéseket.

[49] Önmagában a hirdetményi kézbesítés alkalmazásával ez nem helyettesíthető, hiszen – ilyen körülmények között – a bíróság éppen azoktól a garanciális lehetőségektől fosztja meg a terheltet, amely a távollétes eljárásban, vagy annak befejezését követően érvényesül (vö. perújítás kötelező elrendelése).

[50] Ekként a Kúria a Fővárosi Törvényszék 29.Bf.11933/2019/23. számú ítéletét a Be. 663. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

[51] Egyidejűleg – a Be. 663. § (5) bekezdése rendelkezésének megfelelően – határozott a fogva lévő (a megtámadott és jelen határozattal hatályon kívül helyezett ítélettel kiszabott szabadságvesztés büntetését töltő) terhelt fogvatartása kérdésében. Megszüntette a hatályon kívül helyezett határozattal jogerősen kiszabott büntetés végrehajtását, és hivatalból döntött a tartózkodás tárgyában. A Be. 653. § (1) bekezdéséből következően a Be. 622. § (1) bekezdése alapján a hatályon kívül helyező végzésben a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedésről – hivatalból – rendelkezni kell.

[52] Az elsőfokú bíróság a nem jogerős ítéletével kifosztás büntette [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont] miatt a visszaeső terheltet 1 év börtön fokozatú szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt a szabadságvesztésből legkorábban a szabadságvesztés 3/4 részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[53] A terhelt a felülvizsgálati indítványában tett nyilatkozata szerint a megismételt másodfokú eljárásban gyakorolni kívánja a jelenléthez való jogát, azaz a bíróság által kitűzött eljárási cselekményen részt kíván venni. Ehhez képest az iratokból az állapítható meg, hogy a másodfokú eljárásban a szabadlábon lévő terhelt elérhetetlenné vált, ugyanis az állandó lakcímeiként bejelentett címen évek óta, míg az általa tartózkodási helyként megjelölt címen több mint 6 hónapja nem tartózkodott, más valós tartózkodási helye pedig nem vált ismertté.

[54] A terhelt jelenlétének a biztosítása az általa tett nyilatkozatra figyelemmel törvényi érdek, illetve az eljárás befejezéséhez szükséges.

[55] Ebben a perjogi helyzetben, tehát a – végrehajtandó szabadságvesztést kiszabó, viszont nem jogerős ítéletet követő, megismételt eljárásban való – felülbírálat során a kockázat az, hogy a terhelt ismételt elérhetetlenné válása egyrészt nyilvánvalóan kihatással van, illetve lehet a vele szembeni eljárás lefolytatására, menetére, mivel annak rendjét vagy meg kell változtatni, vagy az eljárást fel kell függeszteni.

[56] Mindezek ellenében számba vehető körülmény az iratokban nincs, ami egyben azt is jelenti, hogy enyhébb kényszerintézkedés alkalmazásával a terhelt jelenléte nem biztosítható [Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpont].

[57] Ezért a Kúria – figyelembe véve azt is, hogy a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére kizárólag eljárási szabálysértés miatt került sor – a Be. 663. § (5) bekezdése alapján, a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában írt okokból, a Be. 297. § (4) bekezdésére figyelemmel – a Be. 290. § (4) bekezdésében írt tartamra a terhelt letartóztatását elrendelte.

IV.

[58] A Kúria határozata ellen fellebbezésnek a Be. 653. § (1) bekezdésére tekintettel a Be. 458. § (3) bekezdése, illetve a letartóztatás elrendelése vonatkozásában a Be. 614. § (2) bekezdése, felülvizsgálatnak pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja alapján nincs helye.

Budapest, 2021. november 23.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Harangozó Attila s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró

A Kúria Bfv.III.569/2021/7. számú határozata 2021. november 23. napján véglegessé vált.

Budapest, 2021. november 23.

Molnár Ferencné dr. s.k.

a tanács elnöke

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző